

Co je pravda?

Rožnov, Střítež: Velký pátek 19.4.2019

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: J 18, 33 – 19, 6

Text: 1 K 1, 21 – 25 *Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.*

„Co je pravda?“ ptá se Pilát. Ale zajímá tato otázka vůbec někoho? Ani dnes přece nerozhoduje pravda. Rozhodují především Pilátové a masy. Rozhoduje většina, která určuje, kdo má pravdu a kdo ne. Jenže evangelista Jan mnohokrát ukazuje, že pravda může být právě to, co si většina jako pravdivé vůbec nedovede ani představit.

Tak tedy, co je pravda? Existuje dnes ještě pravda, za kterou bychom byli ochotni trpět, dát hlavu na špalek a přinášet oběti? Představte si, že se účastníte Ježíšova soudního procesu. Odvážíte se hájit pravdu uprostřed rozvášněného davu křičícího opak? Někdo řekne: Já mám svou víru a své přesvědčení hluboko v srdci a nemusím to hned ventilovat navenek. Ovšem v situaci, kdy je třeba bránit život, není takový postoj spíše projevem zbabělosti než zbožnosti? Nebo nás snad ospravedlňuje, když si svou pravdu uchováme pouze v srdci, a jen na oko budeme s davem křičet: „Ukřižuj ho!“? Bude nespravedlivě odsouzený osvobozen pro to, co máme v srdci, anebo spíše zemře pro naše skrývání se v davu? Kdybych parafrázoval epištolu Jakubovu, řekl bych: Vidíte, že ne pouze víra, kterou máme v srdci, ale především naše činy rozhodují o tom, jací jsme křesťané. Nemít odvalu vystoupit proti zlu, znamená mít na něm podíl. Hříchem není jen konání zla, ale i nebránění zlu. Tedy alibismus, pasivita, lhostejnost.

Druhá věc, kterou chci zmínit - Pilát se ptá Ježíše: „Ty jsi král židovský?“ A Ježíš odpovídá, jak je jeho zvykem, protiotázkou: „Říkáš to sám od sebe, nebo ti to o mně řekli jiní?“ Bratři a sestry, to je klíčová otázka i pro nás. Přišli jsme dnes do kostela, protože jako křesťané věříme, že Ježíš byl ukřižován za naše hříchy a je našim Spasitelem. Ale proč tomu věříme? Protože jsme se to tak učili v konfirmačním cvičení? Protože je to tak v bibli? Anebo jsme to sami poznali? Když se ptáme konfirmandů nebo křtěnců jestli věří, že Ježíš Kristus je jejich Spasitel a Pán, neměla by po tom následovat ještě ta Ježíšova otázka: „Říkáte to sami od sebe, anebo proto, že se to tak po vás chce, že tak to chtějí slyšet rodiče nebo farář, nebo že taková je správná odpověď?“ To je podobná situace, jako když učedníci přišli za Ježíšem, a teď mu vyprávěli, co všechno o něm lidé říkají a za koho jej pokládají. A Ježíš na to reaguje tak, že mají říct, ne co se o Ježíši věří a co se o něm povídá, ale čemu věří oni sami. Stejně tak se obrací i na nás: Poznali jsme ve svém životě Ježíše jako toho, kdo nás zachraňuje, anebo to je pro nás jen informace z druhé ruky?

Třetí myšlenka, kterou chci z dnešního textu zmínit: Vojáci upletli z trní korunu, vložili ji Ježíšovi na hlavu a přes ramena mu přehodili purpurový plášť. Pak před něho předstupovali a říkali: „Buď pozdraven, králi židovský!“ Přitom ho bili do obličeje. Vojáci si tu krutě hrají s Ježíšem a baví se tím, že mu vzdávají královskou poctu. Přitom každý ví, že je to jen hra, že je jen krutý žert, že je to jen „jako“. I dnes někteří lidé mají víru jen za jakousi náboženskou hru. Domnívají se, že Ježíš je Spasitelem světa jen „jako“. Že je to taková psychologická hra pro potěšení zarmoucených při pohřbu, že víra v Pána Boha je užitečnou pohádkou,

aby děti více poslouchaly. Jinými slovy, že Ježíš Kristus byl člověk, z něhož církev udělala Boha. To je názor ateistů. Ale co církev? Nemůže se nám stát, že bychom také Krista uctívali jen „jako“, zatímco ve skutečnosti všichni vidí, že pro nás žádným Králem, který by nám opravdu vládl, není, protože si v životě stejně děláme, co chceme?

Poslední, čtvrtá věc, která je také typicky janovskou ironií, je spor o nápis nad Ježíšovým křížem: „Ježíš Nazaretský, král židovský“. Pilát jistě tuto tabulku zamýšlel jako zesměšnění židovského národa: Podívejte, jakého mají židé krále! Židovští velekněží tento výsměch pochopili, a bránili se mu: „Neměls psát `židovský král`, nýbrž `vydával se za židovského krále`." Ani Piláta, ani židovské velekněže nenapadlo, že by ta tabulka nad ukřižovaným mohla vyjadřovat skutečný význam. Všichni kolem chápou, že ta „královská“ trnová koruna, ten purpurový plášť, ten nápis, že to je jen směšná karikatura, že to všechno je jen „jako“, že přece všichni víme, že to žádný král není. Všichni kolem jsou přesvědčeni, že tomu naprosto rozumí. Vždyť je to jasné. Jen blázen by věřil, že tyto královské atributy vyjadřují skutečný význam a zjevují pravdu. Všichni si myslí, že vědí, jak to doopravdy je. A nemají potuchy o tom, že ve skutečnosti je nápis nad křížem pravdivý, a že trnovou korunu a purpurový plášť má na sobě opravdový král.

Janovo evangelium je plné takovéto skryté ironie a lidského neporozumění. Nikodém se Ježíšovi směje, jak se může člověk znovu narodit, a přesto má Ježíš pravdu, když říká, „musíte se znovuzrodit“. Samařská žena se Ježíšovi směje, kde by nabral živou vodu, a přesto ji Ježíš opravdu má. Židé se smějí, že jim chce dát k jídlu své tělo, a přitom Ježíš je opravdovým chlebem života. Vojáci se smějí skutečnosti, že Ježíš je král, a přitom on Králem opravdu je.

A tak, co je pravda? To, co se jeví jako pravda, anebo co se jeví jako bláznivý nesmysl? Apoštol Pavel píše: „Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolané, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.“

Modlitba: *Bože, dej, at' se nestydíme za evangelium Kristovo. Je to moc ke spasení pro každého člověka. At' nás neodrazuje Kristův kříž a cesta ponížení, ale at' v Ježíši spatřujeme Krále králů a Pána Pánů, svého Spasitele, který nás svou smrtí vysvobodil z moci hříchu. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi nám daroval milost, ačkoliv jsme hříšní. Dej, abychom se nepokládali za lepší, než jsou druzí. Pane, ty jsi na sebe vzal nemoci a bolesti nás všech. Dej, abychom sloužili nemocným, opuštěným a trpícím. Ježíši, ty jsi trpěl za nás. Modlíme se za ty, kdo ve světě trpí pro tvé jméno. Kriste, ty jsi na sebe vzal hřích světa a obětoval ses. Dej, abychom všem lidem zvěstovali tvoji oběť a odpuštění. Pane, ty jsi dobrovolně přijal kříž. Dej, abychom i my dovedli přijímat věci dobré i zlé, a společně halili na tebe, svého nebeského pastýře i tenkrát, když by se nám dostalo jíti údolím stínu smrti. Amen.*